

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MACIEJ SZPUNAR
20 päivänä kesäkuuta 2018¹

Asia C-379/17

Società Immobiliare Al Bosco Srl

(Ennakkoratkaisupyyntö – Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa))

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö siviilioikeudellisissa asioissa – Tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano – Pyyntön vastaanottavan jäsenvaltion oikeuden mukainen määräaika omaisuuden takavarikoinnin täytäntöönpanolle – Tällaisen määräajan soveltaminen toisessa jäsenvaltiossa annettuun ja pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa täytäntöönpanokelpoiseksi julistettuun asiakirjaan

I Johdanto

1. Jossain jäsenvaltiossa määrätty vakuustakavarikko voidaan asetuksen (EY) N:o 44/2001² mukaisesti lähtökohtaisesti panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, kun se on ensin julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi siellä. Vakuustakavarikon täytäntöönpanoa koskevat säännöt kuitenkin vaihtelevat huomattavasti. Siksi ei ole selvää, kuinka määritetään, mitä täytäntöönpanopyynnön vastaanottavan jäsenvaltion oikeuden säännöksiä sovelletaan silloin, kun pannaan täytäntöön ulkomaisia ratkaisuja. Pääasiassa on kyse tällaisesta tilanteesta.
2. Unionin tuomioistuin voi nyt käsiteltävässä ennakkoratkaisukysymyksessä ottaa kantaa siihen, sovelletaanko asetuksen N:o 44/2001 mukaisessa järjestelmässä tällaisiin muissa jäsenvaltioissa annettuihin ratkaisuihin sellaista täytäntöönpanopyynnön vastaanottavan jäsenvaltion kansallisen oikeuden säännöstä, jossa vahvistetaan määräaika, jonka kuluessa velkojan on pantava täytäntöön vakuustakavarikosta annettu ratkaisu.
3. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma erityisesti siitä, voidaanko Saksan oikeuden tiettyä säännöstä, siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung, jäljempänä ZPO) 929 §:n 2 momenttia, soveltaa pääasiassa, jossa on kyse Italian viranomaisten antaman hukkaamiskieltoa ja vakuustakavarikkoa koskevan ratkaisun täytäntöönpanosta.³

1 Alkuperäinen kieli: ranska.

2 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annettu neuvoston asetus (EYVL 2001, L 12, s. 1).

3 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin saa tietääkseni jo toisen kerran tilaisuuden tulkita ulkomailla annettujen ratkaisujen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä asiassa, jossa voidaan mahdollisesti soveltaa vakuustakavarikkoa koskevia ZPO:n säännöksiä. Ks. tuomio 10.2.1994, Mund & Fester (C-398/92, EU:C:1994:52).

4. Tuomiolla, joka unionin tuomioistuimen on määrä antaa käsiteltävässä tapauksessa, on kuitenkin merkitystä laajemmalti kuin vain niiden valtioiden kannalta, joita nyt käsiteltävä asia koskee. Tällä ongelmalla saattaakin olla merkitystä kaikille niille jäsenvaltioille, joiden kansallisessa oikeudessa säädetään määräajasta vakuustakavarikon täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen esittämiselle. Sama ongelma näyttäisi tulevan esiin myös asetuksen N:o 44/2001 korvanneen asetuksen (EU) N:o 1215/2012⁴ yhteydessä.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1 Asetus N:o 44/2001

5. Asetuksen N:o 44/2001 III luvussa, joka sisältää sen 32–58 artiklan, säädetään pääasiallisesti jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, mukaan lukien täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta menettelystä.

6. Asetuksen N:o 44/2001 38 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiossa annettu ja siellä täytäntöönpanokelpoinen tuomio on pantava täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, kun tuomio asiaan osallisen hakemuksesta on siellä julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi.”

2 Asetus N:o 1215/2012

7. Asetuksen N:o 1215/2012 III luku, joka sisältää sen 36–57 artiklan, koskee jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa. Antaessaan asetusta N:o 1215/2012 unionin lainsäätäjä päätti ottaa käyttöön automaattista tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan järjestelmän. Asetuksen N:o 1215/2012 39 artiklassa säädetäänkin, että muissa jäsenvaltioissa annetut tuomiot voidaan panna täytäntöön ilman, että niitä olisi tarpeen julistaa täytäntöönpanokelpoisiksi.

8. Asetuksen N:o 1215/2012 41 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Toisessa jäsenvaltiossa annettujen tuomioiden täytäntöönpanomenettelyyn sovelletaan vastaanottavan jäsenvaltion lakia, jollei tämän jakson säännöksistä muuta johdu. Jäsenvaltiossa annettu tuomio, joka on täytäntöönpanokelpoinen vastaanottavassa jäsenvaltiossa, pannaan siellä täytäntöön samoin edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa annettu tuomio.”

B Saksan oikeus

9. ZPO:n 929 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Vakuustakavarikkoa tai hukkaamiskieltoa koskevaa päätöstä ei voida panna täytäntöön, jos on kulunut kuukausi siitä päivästä, jona päätös on julistettu tai annettu tiedoksi osapuolelle, jonka pyynnöstä se tehtiin.”

⁴ Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annettu neuvoston asetus (EUVL 2012, L 351, s. 1).

10. Lisäksi ZPO:n 932 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1) Kiinteän omaisuuden hukkaamiskiellon täytäntöönpano – tapahtuu rekisteröimällä saatavaa koskeva kiinnitys – –

--

3) Hakemusta kiinnityksen rekisteröimiseksi pidetään 929 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna hukkaamiskiellon täytäntöönpanona.”

III Pääasian tosiseikat

11. Italian oikeuden mukaan perustetun yhtiön Società Immobiliare Al Bosco Srl:n hakemuksesta Tribunale de Gorizia (Gorizian alioikeus, Italia) määräsi 19.11.2013 Gunter Hoberin (jäljempänä vastapuoli) kiinteää ja irtainta omaisuutta koskevasta miljoonan euron hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta (”sequestro conservativo”).

12. Toimivaltainen tuomioistuin julisti päätöksen täytäntöönpanokelpoiseksi Saksassa 22.8.2014 tekemällään päätöksellä.

13. Yli kahdeksan kuukautta myöhemmin eli 23.4.2015 hakija haki saatavansa vakuudeksi kiinnitystä vastapuolen Saksassa sijaitsevaan kiinteään omaisuuteen.

14. Ensimmäisen asteen tuomioistuin hylkäsi rekisteröintihakemuksen.

15. Valitusta käsitellyt tuomioistuin hylkäsi sen jälkeen hakijan kyseisestä ratkaisusta tekemän valituksen. Se katsoi, ettei kiinnitystä voitu rekisteröidä, sillä hakija ei ollut noudattanut ZPO:n 929 §:n 2 momentissa säädettyä yhden kuukauden määräaikaa.

16. Valitusta käsitellyt tuomioistuin katsoi, että asetuksen N:o 44/2001 38 artiklan perusteella toisessa jäsenvaltiossa annetun ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuus vastaa sisällöllisesti täytäntöönpanokelpoisuutta, joka on vastaavalla kansallisella ratkaisulla. Se katsoo myös, että muissa jäsenvaltioissa annettujen ratkaisujen varsinainen täytäntöönpano määräytyy lex forin perusteella.

17. Valitusta käsitellyt tuomioistuin katsoi myös, että Italian oikeuden mukainen takavarikko (”sequestro conservativo”) vastaa Saksan oikeuden mukaista vakuustakavarikkoa ja hukkaamiskieltoa. Tämän samankaltaisuuden vuoksi pääasiassa olisi sen mukaan noudatettava tämällyypisiin ratkaisuihin sovellettavia menettelysäännöksiä ja siksi myös ZPO:n 929 §:n 2 momenttia.

18. Saatuaan valitusta käsitelleeltä tuomioistuimelta valitusluvan hakija teki Bundesgerichtshofiin (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) valituksen, jossa hän vaatii edelleen kiinnityksen rekisteröintiä saatavansa vakuudeksi.

IV Ennakkoratkaisukysymys ja menettely unionin tuomioistuimessa

19. Tässä tilanteessa Bundesgerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetuksen N:o 44/2001 38 artiklan 1 kohdan kanssa yhteensopivaa se, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädettyä määräaika, jonka perusteella täytäntöönpanoperuste ei ole enää täytäntöönpanokelpoinen tietyn ajanjakson päätyttyä, sovelletaan myös toiminnallisesti siihen rinnastettavissa olevaan täytäntöönpanoperusteeseen, joka on annettu toisessa jäsenvaltiossa ja joka on tunnustettu ja julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi täytäntöönpanovaltiossa?”

20. Ennakkoratkaisupyyntö saapui unionin tuomioistuimen kirjaamoon 26.6.2017.

21. Ainoastaan komissio on esittänyt kirjallisia huomautuksia. Saksan hallitus ja Euroopan komissio osallistuivat 11.4.2018 pidettyyn istuntoon.

V Asian tarkastelu

22. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään, onko asetuksen N:o 44/2001 38 artiklan 1 kohdan mukaista soveltaa täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaista määräaika, jonka mukaan vakuustakavarikkoa ja hukkaamiskieltoa ei voida enää panna täytäntöön tietyn ajanjakson päätyttyä, toisessa jäsenvaltiossa määrättyyn vakuustakavarikkoon.

23. Ennakkoratkaisukysymykseen, sellaisena kuin kansallinen tuomioistuin on sen muotoillut, vastaamiseksi on ratkaistava lähinnä se, liittyykö täytäntöönpanevan jäsenvaltion oikeuden säännös, jonka nojalla vakuustakavarikkoa ja hukkaamiskieltoa ei voida enää panna täytäntöön tietyn ajanjakson päätyttyä, kyseisen ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuuteen, joka määräytyy sen jäsenvaltion oikeuden perusteella, jossa ratkaisu on annettu (jäljempänä alkuperäjäsenvaltio), vai onko kyseistä säännöstä pidettävä varsinaista täytäntöönpanoa koskevana sen jäsenvaltion oikeuden sääntönä, jossa ratkaisun täytäntöönpanoa on pyydetty (jäljempänä pyynnön vastaanottava jäsenvaltio).

24. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen perusolettamuksena on, että italialaista vakuustakavarikkoa on pidettävä toiminnallisesti Saksan oikeuden mukaisena vakuustakavarikkona ja hukkaamiskieltona. Kansallinen tuomioistuin on tässä yhteydessä epävarma siitä, määrättyvätkö käsiteltävässä tapauksessa italialaisen ratkaisun täytäntöönpanoedellytykset Saksassa niiden Saksan säännösten mukaisesti, jotka koskevat vakuustakavarikosta ja hukkaamiskiellosta annettujen ratkaisujen täytäntöönpanoa.

25. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa yhtäältä, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukainen määräaika ei oikeusteknisesti tarkasteltuna liity aineelliseen oikeuteen, toisin kuin esimerkiksi jossain tuomiossa vahvistettujen oikeuksien vanhentumista koskeva säännös. Sen mielestä kyseinen määräaika saattaa näin ollen kuulua varsinaista täytäntöönpanoa koskevaan lainsäädäntöön, jolloin siihen ei sovelleta asetusta N:o 44/2001.

26. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa toisaalta, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukaisen määräajan soveltamisen seurauksena täytäntöönpanoperusteen täytäntöönpanokelpoisuus päättyy tietyn ajanjakson kuluttua. Määräajalla on näin ollen viime kädessä sama vaikutus kuin täytäntöönpanoperusteen kumoamisella muutoksenhakumenettelyssä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tässä tilanteessa, voiko pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion oikeuden

mukainen vakuustakavarikkoa ja hukkaamiskieltoa koskevan ratkaisun ajallinen rajoitus olla ristiriidassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan täytäntöönpanovaltion menettelysäännösten soveltaminen ei saa asettaa kyseenalaisiksi asetuksessa N:o 44/2001 säädettyjä periaatteita.

A Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

27. Saksan hallitus huomauttaa ensinnäkin, että asetus N:o 44/2001 koskee ainoastaan eksekvatuurimenettelyä. Sen mukaan kyseisessä asetuksessa ei sitä vastoin säädetä ratkaisujen varsinaisesta täytäntöönpanosta. Se katsookin, että asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan kuuluvat ratkaisut tulisi siksi panna täytäntöön ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaisten pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion menettelysäännösten mukaisesti.

28. Toiseksi Saksan hallitus viittaa asioissa *Apostolides*⁵ ja *Prism Investments*⁶ annettuihin tuomioihin ja muistuttaa unionin tuomioistuimen jo todenneen, että pantaessa tuomiota täytäntöön sillä ei ole syytä katsoa olevan vaikutuksia, joita pyynnön vastaanottavassa valtiossa suoraan annettulla samankaltaisella tuomiolla ei olisi. Saksan hallitus katsoo, että kyseiseen, Italiassa määrättyyn vakuustakavarikkoon on mainitun oikeuskäytännön perusteella sovellettava ZPO:n 929 §:n 2 momentissa säädetty määräaika, sillä Saksassa annettua samankaltaista ratkaisua ei voitaisi enää panna täytäntöön kuukauden määräajan päätyttyä.

29. Kolmanneksi ja viimeiseksi Saksan hallitus katsoo asetuksen N:o 1215/2012 säännöksiin vedoten, että kyseisen asetuksen 41 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen sanamuoto tukee edellä esitettyä kantaa.

30. Komissio sitä vastoin katsoo, että päätelyssä, joka pääosin perustuu tuomioon *Prism Investments*,⁷ ei oteta asianmukaisesti huomioon sitä, että pääasia ylittää valtioiden rajat.

31. Komissio muistuttaa unionin tuomioistuimen korostaneen oikeuskäytännössään, että täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan menettelyn ja varsinaisen täytäntöönpanon erottelu toisistaan ei voi rajoittaa asetuksen N:o 1215/2012 peruseriaatteita, kuten tuomioiden vapaata liikkuvuutta. Vaikka asetuksessa N:o 44/2001 säädetystä täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta menettelystä seuraisi ulkomaisen tuomion sisällyttäminen pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion oikeusjärjestykseen, tämän jäsenvaltion oikeuden kaavamaisessa soveltamisessa jäisi ottamatta huomioon täytäntöönpanoperusteen alkuperä. Käsiteltävässä tapauksessa saattaisikin käydä niin, että silloin kun Italian oikeuden mukaisen, vakuustakavarikosta annetun ratkaisun täytäntöönpanossa sovelletaan ZPO:n 929 §:n 2 momenttia, kyseistä ratkaisua ei enää olisi mahdollista panna täytäntöön pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa, vaikka se olisikin täytäntöönpanokelpoinen alkuperäjäsenvaltiossa.

32. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ilmaisema epävarmuus sekä asianosaisten ja muiden osapuolten esittämät väitteet huomioon ottaen aion ensin tarkastella sitä, onko ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltainen sääntö, jossa asetetaan määräaika turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämiselle, luokiteltava pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion *lex fori* menettelysäännökseksi. Sen jälkeen tarkastelen tällaisesta luokittelusta tehtyjä päätelmiä unionin tuomioistuimen sen oikeuskäytännön pohjalta, joka koskee ulkomaisten tuomioiden vaikutuksia täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan menettelyn alalla asetuksen N:o 44/2001 järjestelmässä. Lopuksi käsitelen edeltäviä arvioita suhteessa ratkaisuihin, jotka unionin lainsäätäjä on tehnyt asetuksen N:o 1215/2012 osalta.

5 Tuomio 28.4.2009, *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271).

6 Tuomio 13.10.2011, *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653).

7 Tuomio 13.10.2011, *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653).

B Kansallisten säännösten luokittelu

1 Alustavat huomautukset

33. Muistutan unionin tuomioistuimen katsoneen Brysselin yleissopimuksen⁸ yhteydessä, että siinä määrätään ainoastaan ulkomaisten täytäntöönpanoperusteiden eksekvatuurimenettelystä, ei varsinaisesta täytäntöönpanosta, johon sovelletaan yhä asiaa käsittelevässä tuomioistuimessa sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä.⁹ Unionin tuomioistuin on myöhemmin vahvistanut, että kyseinen oikeuskäytäntö on sovellettavissa asetukseen N:o 44/2001, sillä siinäkin säädetään eksekvatuurimenettelystä.¹⁰

34. Saksan hallitus huomauttaa kyseisen oikeuskäytännön asiayhteydessä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tavoin, että ZPO:n 929 §:n 2 momentti luokitellaan Saksan oikeuden mukaisesti menettelysäännökseksi. Näin ollen kyseisen säännöksen mukainen määräaika saattaisi ainakin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kuulua asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalan ulkopuolelle jäävää varsinaista täytäntöönpanoa koskevaan lainsäädäntöön.

35. Totean tämän suhteen, että suurin osa käsitteistä, joita unionin lainsäätäjä on käyttänyt oikeudellista yhteistyötä siviilioikeudellisissa asioissa koskevista säädöksissä, myös asetuksessa N:o 44/2001, on luonteeltaan itsenäisiä.¹¹ Siksi ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaisten sääntöjen luokittelu kansallisella tasolla ei voi olla ratkaisevaa nyt käsiteltävässä ennakkoratkaisukysymyksessä esitetyn juridisen ongelman ratkaisemisen kannalta.

36. ZPO:n 929 §:n 2 momentin itsenäinen määrittelemisen menettelysäännöksi asetusta N:o 44/2001 sovellettaessa ei myöskään ole ratkaisevaa ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen kannalta. Käsiteltävässä tapauksessa ei ole kiistetty sitä, etteikö myös Italian oikeudessa säädettäisi vakuustakavarikon täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämisen määräajasta. Mikään ei viittaa siihen, etteikö sellaisesta määräajasta annettua säännöstä voitaisi pitää myös menettelysääntönä ZPO:n 929 §:n 2 momentin tapaan. Ratkaisevana seikkana onkin se, tulisiko mainittua ZPO:n säännöstä sen itsenäisen luokittelun mukaisesti soveltaa silloin, kun muissa jäsenvaltioissa määrättyjä vakuustakavarikoita pannaan täytäntöön Saksassa.¹²

37. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä ei ole tarpeen tarkastella kysymystä siitä, säädetäänkö Italian oikeudessa myös määräajasta, joka koskee vakuustakavarikon täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämistä.

38. Kansallinen tuomioistuin katsoo erityisesti, että kiinteistörekisterin pitämisestä vastaava Saksan viranomaisen ei pääasiassa voi ratkaista sitä, säädetäänkö alkuperäjäsenvaltion oikeudessa täytäntöönpanomääräajasta, tai vahvistaa täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä, eikä se myöskään voi soveltaa toisen maan lakia. Tämän viranomaisen noudattaman menettelyn kannalta merkityksellistä on

8 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehty yleissopimus (EYVL 1972, L 299, s. 32).

9 Ks. tuomio 2.7.1985, Deutsche Genossenschaftsbank (148/84, EU:C:1985:280, 19 kohta), tuomio 3.10.1985, Capelloni ja Aquilini (119/84, EU:C:1985:388, 16 kohta), tuomio 4.2.1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, 27 kohta) ja tuomio 29.4.1999, Coursier (C-267/97, EU:C:1999:213, 28 kohta).

10 Ks. tuomio 28.4.2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, 69 kohta) ja tuomio 13.10.2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, 40 kohta).

11 Ks. ratkaisuehdotukseni asiassa Mahnkopf (C-558/16, EU:C:2017:965, 32 kohta). Ks. myös asiassa Höszi (C-222/15, EU:C:2016:224, 31 ja 47 kohta) esittämäni ratkaisuehdotus.

12 Totean tämän suhteen, että oikeuskirjallisuudessa ei ole yksimielisyyttä sellaisten kansallisten säännösten soveltamisesta, joissa vahvistetaan määräaika turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämiseksi ulkomaisten ratkaisujen täytäntöönpanon yhteydessä. Jotkin kirjoittajat ovat taipuvaisia katsomaan, ettei kansallisia säännöksiä voida siinä tapauksessa soveltaa. Ks. erityisesti Kropholler, J., von Hein, J., *Europäisches Zivilprozessrecht: Kommentar zu EuGVO, Lugano-Übereinkommen*, 10. painos, Verlag Recht und Wirtschaft, C.H. Beck, Frankfurt-am-Main, 2011, s. 615 ja 616, kohta 10. Ks. sitä vastoin Schack, H., *Internationales Zivilverfahrensrecht mit internationalem Insolvenz- und Schiedsverfahrensrecht*, C.H. Beck, München, 2014, kohta 1066.

ainoastaan se, onko ZPO:n 929 §:n 2 momenttia sovellettava. Jos kyseessä olevaa täytäntöönpanoperustetta ei Italian oikeuden mukaisen määräajan päättymisen vuoksi ole enää mahdollista panna täytäntöön, velallisen olisi sen mielestä silti vedottava tähän seikkaan eksekvatuuripäätökseen kohdistuvassa muutoksenhakumenettelyssä.

39. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsookin, että täytäntöönpanomenettelyn ulkopuolella Italian oikeuden mukainen määräaika on sovellettavissa myös ratkaisuun, jonka täytäntöönpanoa on pyydetty pääasiassa. Tästä seuraisi, että ulkomailla määrättyyn vakuustakavarikkoon sovellettaisiin Saksan alueella kahta järjestelmää eli alkuperäjäsenvaltion ja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion järjestelmiä.

40. Tässä tilanteessa herää kysymys, eikö se, että velkojan on noudatettava mainittuja kahta edellytystä, ole osoitus heikosta kohdasta tulkinnassa, jonka mukaan ZPO:n 929 §:n 2 momenttia olisi sovellettava lex forin sääntönä, kun kyse on ulkomaisten vakuustakavarikkojen varsinaisesta täytäntöönpanosta. Siinä tapauksessa on yhtäältä niin, että täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämisen määräaika koskevaa Saksan oikeuden säännöstä sovellettaisiin varsinaista täytäntöönpanoa sääntelevänä säännöksenä. Toisaalta vastaanlaista määräaika sääntelevää alkuperäjäsenvaltion oikeuden säännöstä sovellettaisiin ulkomaisen ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuuden määrittävänä sääntönä.¹³

41. Tässä yhteydessä minua arveluttaa ensinnäkin se, kuinka suhteutuvat toisiinsa yhtäältä vakuustakavarikon täytäntöönpanokelpoisuus, jota arvioidaan tällaisen ratkaisun täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämisen määräaika koskevan alkuperäjäsenvaltion oikeuden säännöksen perusteella, ja toisaalta tosiasiallisen täytäntöönpanon rajoittaminen vastaanottavan jäsenvaltion säännöksen mukaisella vastaanlaaisella määräajalla.

42. Toiseksi pohdin sitä, olisiko ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaista säännöstä systemisistä näkökulmasta sovellettava erillään, ottamatta huomioon Saksassa täytäntöönpanotavaksi pyydetyn ratkaisun rajat ylittävää asiayhteyttä ja alkuperää.

43. Kolmanneksi ja viimeiseksi pohdin sitä, olisiko kyseisen Saksan oikeuden säännöksen tavoite sovitettavissa yhteen säännöksen soveltamisen kanssa, jossa ei oteta huomioon vakuustakavarikon rajat ylittävää asiayhteyttä ja alkuperää.

2 Täytäntöönpanokelpoisuuden ja tosiasiallista täytäntöönpanoa koskevan rajoituksen välinen suhde

44. Komissio on huomauttanut, että vaikka Saksan oikeudessa vakuustakavarikko menettää oikeudellisen pätevyytensä määräajan päättymisen vuoksi, näin ei ole Italian oikeudessa, jonka mukaan ainoastaan vakuustakavarikon nimenomainen kumoaminen tekisi siitä oikeudellisesti täysin pätemättömän. Komissio muistuttaa myös, että kyseisen määräajan noudattamatta jättäminen otetaan Saksan oikeuden nojalla huomioon viran puolesta, mutta Italian oikeuden mukaan vastapuolen olisi itse vedottava määräajan päättymiseen. Italian oikeuden mukaisen vakuustakavarikon täytäntöönpano olisi siis periaatteessa mahdollista asiaankuuluvan määräajan päätyttyäkin.

¹³ Ks. vastaavasti asetuksen N:o 44/2001 järjestelmän mukaisesti täytäntöönpanotavaksi pyydetyn ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuuden osalta tuomio 13.10.2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, 37 ja 39 kohta).

45. Siksi on mahdollista, että vakuustakavarikon täytäntöönpanokelpoisuus, joka asetuksen N:o 44/2001 38 artiklan mukaan on edellytys tällaisen ratkaisun täytäntöönpanolle pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa,¹⁴ vaikeutuisi sikäli, että velkoja ei voisi panna sitä täytäntöön Saksassa, vaikka se onkin alkuperäjäsenvaltion oikeuden mukaan täytäntöönpanokelpoinen.

46. Tämä huomautus voi olla osoituksena siitä, että ZPO:n 929 §:n 2 momentissa ei ole kyse turvaamistoimen täytäntöönpanosta vaan paremminkin sen täytäntöönpanokelpoisuudesta, vähintäänkin samassa määrin kuin samankaltaisessa Italian oikeuden säännöksessä.

3 Vakuustakavarikon määräämiselle asetettujen edellytysten ja takavarikon täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämisen määräajan välinen suhde

47. Vakuustakavarikko poikkeaa siitä yleissäännöstä, jonka mukaan ainoastaan asiakysymystä koskevan menettelyn päätteeksi annetut ja lainvoiman saaneet tuomiot voidaan pakkotäytäntöönpanna. Siitä huolimatta, että vakuustakavarikon avulla ei sen poikkeuksellisen luonteen vuoksi kateta velkojan vaateita,¹⁵ sellainen voidaan määrätä ainoastaan tiettyjen edellytysten täytyessä.

48. Useimmissa oikeusjärjestyksissä tällaisen perusedellytyksen tosin luo se, että pääasiassa annettua tuomiota ei voida panna täytäntöön myöhemmin. Vaikka vakuustakavarikon keskeinen tarkoitus on ratkaiseva tämän edellytyksen kannalta, kansallisissa lainsäädännöissä kuitenkin esiintyy vertailevan tarkastelun perusteella eroja siinä, millä yksityiskohtaisilla edellytyksillä vakuustakavarikosta voidaan määrätä.¹⁶

49. Vakuustakavarikon määräämiselle asetetut edellytykset määräytyvätkin jäsenvaltioiden lainsäädännössä tehtyjen valintojen perusteella niiden pyrkiessä löytämään tasapainon velkojien ja velallisten etujen välillä. Tästä pyrkimyksestä kertoo myös määräajan asettaminen sille, milloin velkojan on jätettävä turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskeva hakemus.

50. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin tavoitteena on velallisen suojelu. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kyseisen säännöksen tarkoituksena on erityisesti estää se, että välitoimia koskevan summaarisen menettelyn seurauksena tehdyt päätökset pysyisivät täytäntöönpanokelpoisina, jolloin ne voidaan pakkotäytäntöönpanna varsin pitkän ajan

14 Ulkomaisen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta ks. tuomio 29.4.1999, *Coursier* (C-267/97, EU:C:1999:213, 23 kohta) ja tuomio 28.4.2009, *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 65 ja 66 kohta). Totean, että oikeuskirjallisuudessa on jopa esitetty, että sellaisen Espanjan oikeuden säännöksen soveltaminen, jossa säädetään ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukaisen määräajan kaltaisesta määräajasta ulkomaisen tuomion täytäntöönpanon yhteydessä, ei ole asetuksen N:o 44/2001 38 artiklan mukaista, kun tuomiota ei voida panna täytäntöön vastaanottavassa jäsenvaltiossa riippumatta siitä, onko se täytäntöönpanokelpoinen alkuperäjäsenvaltion oikeuden mukaan. Ks. Steinmetz, A., "Anwendbarkeit der Ausschlussfrist in der spanischen ZPO auch auf ausländische Vollstreckungstitel?", *Recht der internationalen Wirtschaft*, N:o 5, 2009, s. 304.

15 Katsonkin, että pääasiassa täytäntöön pantavaksi pyydetyn kaltainen vakuustakavarikko on asetuksen N:o 44/2001 31 artiklassa tarkoitettu turvaamistoimi. Kyse on siis toimenpiteestä, jonka tarkoituksena on säilyttää tosiasiallinen ja oikeudellinen tilanne sellaisten oikeuksien turvaamiseksi, joiden tunnustamista pyydetään pääasian tuomioistuimessa. Ks. tuomio 26.3.1992, *Reichert ja Kockler* (C-261/90, EU:C:1992:149, 34 kohta).

16 Ks. vastaavasti Goldstein S., "Recent developments and problems in the granting of preliminary relief: a comparative analysis", *Revue hellénique de droit international*, 1987–1988, vuodet 40 ja 41, s. 13. Vakuustakavarikon edellytyksistä näyttäisi esiintyvän näkemuseroja erityisesti takavarikon toteuttamatta jättämisestä aiheutuvan riskin luonteen ja vakavuuden suhteen. Ks. esim. Saksan oikeudessa ZPO:n 917 §, jonka mukaan vakuustakavarikosta voidaan määrätä, jos lopullisen tuomion täytäntöönpano on mahdotonta tai huomattavasti hankalampaa. Jälkimmäistä on oikeuskirjallisuudessa kuvailtu "paljon spesifimmäksi" edellytykseksi. Ks. Cuniberti, G., *Les mesures conservatoires portant sur des biens situés à l'étranger*, LGDJ, Pariisi, 2000, s. 267. Samankaltaisesta edellytyksestä on säädetty esimerkiksi Puolan oikeudessa, 17.11.1964 annetun Kodeks postępowania cywilnego (siviiliprosessilain) 730¹ §:n 2 momentissa (Dz. U., 2014, kohta 101). Italian oikeudessa puolestaan säädetään codice di procedura civile (siviiliprosessilain) 671 §:ssä, että vakuustakavarikko voidaan määrätä, jos saatavien periminen vaarantuu (periculum in mora). Mainitun lain 671 § ei näin ollen koske suoraan tapauksia, joissa takavarikon toteuttamatta jättämisestä voisi aiheutua vaikeuksia lopullisen tuomion täytäntöönpanossa. Italian oikeuden mukaisesta vakuustakavarikosta ks. myös Crisofaro, M., "National Report – Italy", teoksessa Harsági, V., Kengyel, M. (toim.), *Grenzüberschreitende Vollstreckung in der Europäischen Union*, Sellier, München, 2011, s. 119. Olen kuitenkin tietoinen siitä, että on otettava huomioon, että oikeudellisissa teksteissä esitetyissä takavarikon määräämisen edellytyksissä tapahtuu oikeuskäytännössä kehitystä, jonka seurauksena jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksien väliset erot voivat joko kasvaa tai supistua.

kuluessa huolimatta tilanteesta mahdollisesti tapahtuvista muutoksista. Saksan hallitus totesi istunnossa vastaavasti, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukaisen määräajan tarkoituksena on estää se, että vakuustakavarikko pantaisiin täytäntöön kuukauden määräajan kuluttua, vaikka tilanteesta olisikin tapahtunut huomattava muutos.

51. Jopa siinä osassa oikeuskirjallisuutta, jonka mukaan merkittäviä eroja esiintyy nimenomaan turvaamistoimien vaikutuksissa, kun turvaamistoimien määräämiselle asetetut edellytykset puolestaan vaikuttaisivat paljon samankaltaisemmilta,¹⁷ katsotaan, että näistä edellytyksistä ilmenee, että turvaamistoimet liittyvät väistämättä menettelyihin, joiden yhteydessä ne on annettu.¹⁸ Siksi voitaisiinkin esittää sellainen väite, että vakuustakavarikon ja alkuperäjäsenvaltion säännösten välillä on sellainen yhteys rajat ylittävässä tilanteessa.

52. Lisäksi se, että lainsäätäjä ottaa käyttöön ZPO:n 929 §:n 2 momentissa säädetyn kaltaisen määräajan, olisi tältä kannalta tarkasteltuna ikään kuin verrattavissa tilanteeseen, jossa kansallinen tuomioistuin täsmentäisi ratkaisussaan määräajan, jonka kuluessa velkojan on toteutettava tietyt toimet. Jos ratkaisuun sisältyy sellainen täsmennys, se on epäilemättä olennainen osa ratkaisua.

53. Katsonkin, että ZPO:n 929 §:n 2 momentissa säädetyn kaltaista määräaikaa ei voida erottaa vakuustakavarikon määräämisen edellytyksistä eikä ylipäätään alkuperäjäsenvaltion oikeudesta. Sellaista määräaikaa ei siksi voida soveltaa varsinaista täytäntöönpanoa koskevana lex forin sääntönä, kun kyse on ulkomaisten ratkaisujen täytäntöönpanosta Saksassa.¹⁹

4 Takavarikon täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämisen määräaikaa koskevan säännöksen tavoite

54. Palautan mieleen, että ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin pääasiallisena tavoitteena on taata, ettei turvaamistointa panna täytäntöön kohtalaisen pitkän ajan kuluttua ja tilanteen mahdollisista muutoksista huolimatta. Ulkomaisten ratkaisujen osalta niin ennakkoratkaisupyynnöstä kuin Saksan hallituksen selityksistä ilmenee myös, että kyseinen määräaika lasketaan alkavaksi siitä, kun eksekvatuuripäätös on annettu tiedoksi velkojalle.

55. Velkoja ei siltikään ole velvollinen hakemaan vakuustakavarikkoa koskevaa eksekvatuuripäätöstä heti, kun vakuustakavarikosta on määrätty alkuperäjäsenvaltiossa. Hän voi siis lykätä hakemuksen jättämistä, vaikka olosuhteissa tapahtuisikin muutoksia vakuustakavarikosta määräämisen jälkeen.

56. Sen vuoksi ratkaisu, jonka mukaan ZPO:n 929 §:n 2 momenttia sovelletaan vastaanottavan jäsenvaltion lex forin sääntönä ja mainitun säännöksen mukaisen määräajan lasketaan alkavan eksekvatuuripäätöksen tiedoksiantamisesta velkojalle, mahdollistaisi sen, että velkoja voi systemaattisesti olla ottamatta huomioon olosuhteissa mahdollisesti tapahtuneen muutoksen ja panna turvaamistoimen täytäntöön.

57. Katsonkin, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin soveltaminen ulkomaisten ratkaisujen täytäntöönpanossa ei ole sovitettavissa yhteen kyseisen säännöksen tavoitteen kanssa, sellaisena kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja Saksan hallitus ovat sitä tarkentaneet.

17 Cuniberti, G., *Les mesures conservatoires portant sur des biens situés à l'étranger*, LGDJ, Pariisi, 2000, s. 267.

18 Edellä mainittu teos Cuniberti, G., s. 255. Kun kyse on turvaamistoimista yleensä ottamatta huomioon kysymystä niiden määräämistä koskevista edellytyksistä, ks. vastaavasti Hess, B., "The Brussels I Regulation: recent case law of the Court of Justice and the Commission's proposed recast", *Common Market Law Review* 2012, s. 1098.

19 Ks. vastaavasti Wittmann, J., "BGH, 11.05.2017 - V ZB 175/15: Anwendbarkeit der Vollziehungsfrist aus § 929 Abs. 2 ZPO bei Vollstreckung ausländischer Titel nach Maßgabe der EuGVVO", *Zeitschrift für Internationales Wirtschaftsrecht* 2018, N:o 1, s. 42, jossa kuitenkin painotetaan sitä, että ZPO:n 929 §:n 2 momentissa asetettu ajallinen rajoitus ei perustu täytäntöönpanomenettelyyn sinänsä vaan täytäntöönpanoon johtavaan kiireelliseen menettelyyn.

58. Tämä tarkastelu osoittaa ensinnäkin, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltainen kansallinen säännös koskee vakuustakavarikon täytäntöönpanokelpoisuutta eikä niinkään sen varsinaista täytäntöönpanoa. Toiseksi on todettava, että kyseistä määräaika ei voida soveltaa erillään, ottamatta huomioon täytäntöönpantavaksi pyydetyn ratkaisun alkuperää. Kolmanneksi on niin, että jos ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ja Saksan hallituksen näkemys ZPO:n 929 §:n 2 momentin tavoitteesta hyväksytään, mainittu säännös ei voi täyttää tehtävänsä, jos sitä sovelletaan ulkomaisiin ratkaisuihin, joiden täytäntöönpanoa on pyydetty Saksassa.

59. Edellä esitetyn perusteella katson, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaista kansallista säännöstä, jossa säädetään määräajasta, jonka kuluessa velkojan on jätettävä täytäntöönpanoa koskeva hakemus, ei ole syytä pitää menettelysääntönä, jota voitaisiin soveltaa pantaessa toisessa jäsenvaltiossa määrättyä vakuustakavarikkoa täytäntöön Saksassa.

C Kansallisten ja ulkomaisten ratkaisujen vaikutusten vastaavuus

60. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on yhtäältä niin, että pantaessa jossain jäsenvaltiossa annettua tuomiota täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa tuomiolle ei ole mitään syytä antaa oikeusvaikutuksia, joita sillä ei ole alkuperäjäsenvaltiossa.²⁰ Tästä käytetään yleisesti nimitystä ”oppi vaikutusten laajentamisesta”.²¹ Tuomiosta Health Service Executive,²² joka annettiin asetuksen (EY) N:o 2201/2003²³ soveltamisen yhteydessä mutta joka nähdäkseni on sovellettavissa asetukseen N:o 44/2001, ilmenee, että kyseinen rajoitus on ymmärrettävä nimenomaan siten, että ulkomainen tuomio voi toimia ainoastaan perustana pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa tapahtuvalle täytäntöönpanolle itse tuomiosta johtuvissa rajoissa.

61. Toisaalta ei ole syytä antaa tällaiselle tuomiolle sellaisia vaikutuksia, joita ei olisi pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa suoraan annetulla samankaltaisella tuomiolla.²⁴ Pynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa täytäntöönpanantujen tuomioiden vaikutusten rajoittamiseen viitataan nimityksellä ”oppi vaikutusten vastaavuudesta”.²⁵

62. Saksan hallitus katsoo tämän oikeuskäytännön pohjalta, että ulkomaisten ja kansallisten ratkaisujen vastaavan kohtelun varmistamiseksi ZPO:n 929 §:n 2 momenttia olisi sovellettava pantaessa vakuustakavarikosta Italian oikeuden mukaisesti annettuja ratkaisuja täytäntöön Saksassa.

20 Ks. vastaavasti Brysselin yleissopimuksen järjestelmän alalta tuomio 4.2.1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, 11 kohta). Asetuksen N:o 44/2001 osalta ks. tuomio 28.4.2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, 66 kohta), tuomio 13.10.2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, 40 kohta) ja tuomio 15.11.2012, Gothaer Allgemeine Versicherung ym. (C-456/11, EU:C:2012:719, 34 kohta).

21 Ks. vastaavasti Miguel Asensio, P.A., ”Recognition and Enforcement of Judgments in Intellectual Property Litigation: the Clip Principles”, teoksessa Basedow, J., Kono, T., ja Metzger, A. (toim.), *Intellectual Property in the Global Arena – Jurisdiction, Applicable Law, and the Recognition of Judgments in Europe, Japan and the US*, Mohr Siebeck, Tübingen, 2010, s. 251; Requejo Isidro, M., ”The Enforcement of Monetary Final Judgments Under the Brussels Ibis Regulation (A Critical Assessment)”, teoksessa V. Lazić, Stuij S. (toim.), *Brussels Ibis Regulation: Changes and Challenges of the Renewed Procedural*, Springer, Haag, 2017, s. 88.

22 Tuomio 26.4.2012, Health Service Executive (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 141 ja 143 kohta).

23 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskeissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annettu neuvoston asetusta (EUVL 2003, L 338, s. 1).

24 Ks. tuomio 28.4.2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, 66 kohta) ja tuomio 13.10.2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, 40 kohta). On huomautettava, että unionin tuomioistuin asetti tämän ulkomaiselle tuomiolle annettuja vaikutuksia koskevan rajoituksen oikeuskäytännössään huomattavasti myöhemmin kuin ensimmäisen, vaikutusten laajentamista koskevaan oppiin liittyvän rajoituksen, joka vahvistettiin 4.2.1988 annetulla tuomiolla Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, 11 kohta). Huomautan, että mainitun tuomion lähtökohtana olleessa, kyseisessä asiassa esittämässään ratkaisuehdotuksessa myös julkisasiamies Darmon esitti tällaisen toisen rajoituksen. Hän katsoi, että viimeksi mainittu rajoitus perustuu tarpeeseen yhdenmukaistaa tulkinnat sekä pyrkimykseen estää liiallinen vetoaminen oikeusjärjestyksen perusteisiin (ordre public). Ks. julkisasiamies Darmonin ratkaisuehdotus asiassa Hoffman (145/86, ei julkaistu, EU:C:1987:358, 20 kohta). Nämä näkökohdat eivät kuitenkaan näy unionin tuomioistuimen tuomiossa.

25 Ks. alaviitteessä 21 mainitut julkaisut.

63. En yhdy tähän näkemykseen. Olen komission tavoin sitä mieltä, että Saksan hallituksen kannassa ei oteta huomioon eräitä pääasian rajat ylittävään luonteeseen liittyviä seikkoja ja ZPO:n 929 §:n 2 momentin soveltamisen seurauksia tällaisen asian yhteydessä. Katson lisäksi, että kyseinen kanta perustuu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön puutteelliseen tulkintaan.

1 Mahdollinen alkuperäjäsenvaltion ja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion menettelysääntöjen välinen epäjohdonmukaisuus

a) Ongelman määrittely

64. Niin ennakkoratkaisupyynnöstä kuin Saksan hallituksen istunnossa esittämästä kannasta ilmenee, että kansallisissa tilanteissa, joissa Saksan viranomaiset määräävät vakuustakavarikosta tai hukkaamiskiellosta ja panevat sen sitten täytäntöön, velkoja, joka ei ole noudattanut ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukaista määräaika, voi heti saada uuden vakuustakavarikkoa tai hukkaamiskieltoa koskevan määräyksen.

65. Olettaen, että ZPO:n 929 §:n 2 momenttia sovelletaan rajat ylittävässä asiayhteydessä pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion lex forin sääntönä, ei ole selkeätä vastausta siihen, miten mainitun säännöksen mukaista määräaika noudattamatta jättäneen velkojan on toimittava.

66. On kuvaavaa, että sen paremmin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuin Saksan hallitukseen eivät ole esittäneet, että velkoja voisi hakea uudestaan eksekvatuuripäätöstä Saksassa, jotta ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukainen määräaika alkaisi kulua uudelleen. Ihmettelenkin, vastaisiko sellainen ratkaisu ZPO:n 929 §:n 2 momentin perimmäistä tarkoitusta. Hakemuksen uudistaminen ainakin mahdollistaisi velan vakuutena olevan kiinnityksen rekisteröintiajankohdan lykkäämisen loputtomiin saman ratkaisun perusteella. Sellainen mahdollisuus olisi minusta kyseisen säännöksen logiikan vastainen.

67. Totean, että vastauksena istunnossa esitettyyn kysymykseen Saksan hallitus vahvisti, että velkojan olisi mahdollista hakea uudestaan vakuustakavarikkoa alkuperäjäsenvaltiossa siellä säädettyjen määräaikojen myös päätyttyä. Komissio sitä vastoin katsoi, että velkoja ei käsiteltävässä tapauksessa voinut hakea toista ratkaisua Italiassa, sillä Italian viranomaisten määräämä alkuperäinen vakuustakavarikko oli vielä täytäntöönpanokelpoinen tämän ratkaisuehdotuksen 44 kohdassa esitettyistä syistä.

68. Näistä huomautuksista käy ilmi, että velkojan, joka ei ole noudattanut ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukaista määräaika, olisi luultavasti käännettävä alkuperäjäsenvaltion – tässä tapauksessa Italian – tuomioistuinten puoleen toisen vakuustakavarikon määräämiseksi.

b) Alkuperäjäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion menettelysääntöjen välinen suhde

69. Unionin tuomioistuimelle esitetyn ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelun ei mielestäni pitäisi edellä esitetystä huolimatta rajoittua nyt käsiteltävään asiaan. Onhan ratkaisu, jonka täytäntöönpanoa on pyydetty Saksassa, annettu Italian oikeuden mukaisesti, ja siinä säädetään varsin samankaltaisesta määräajasta kuin ZPO:n 929 §:n 2 momentissa. Oletan kuitenkin, että samaa epävarmuutta, joka liittyy viimeksi mainitun säännöksen soveltamiseen Saksassa täytäntöönpanokelpoiseksi julistetun turvaamistoimen täytäntöönpanon yhteydessä, esiintyy aivan kaikkien muissa jäsenvaltioissa vakuustakavarikosta annettujen ratkaisujen suhteen.

70. Näin ollen – vaikka en haluakaan lausua käsitystäni hakijan tämänhetkisestä tilanteesta Italian oikeuteen nähden – minusta näyttää siltä, että pääasian kaltaisessa tilanteessa velkojan olisi alkuperäjäsenvaltion viranomaisille esittämänsä toisen hakemuksen avulla periaatteessa osoitettava uudestaan ainakin vakuustakavarikosta määräämisen edellyttämien olosuhteiden uskottavuus. Tällöin ei olisi kyse saman ratkaisun uudesta julistamisesta vaan uuden ratkaisun antamisesta, mitä ennen arvioidaan uudestaan kaikki edellytykset, joiden täyttymistä vakuustakavarikon määrääminen edellyttää.

71. Ei voida myöskään sulkea kokonaan pois sitä mahdollisuutta, että alkuperäjäsenvaltion oikeudessa ei erinäisistä syistä säädetä mahdollisuudesta tosiasiallisesti hakea uutta päätöstä. Esimerkiksi alkuperäjäsenvaltion viranomaisten näkökulmasta uutta hakemusta ei ehkä olisi mahdollista ottaa käsiteltäväksi niin kauan kuin aiempaa ratkaisua ei ole kumottu tai se ei ole menettänyt oikeudellista pätevyyttään muita syistä.²⁶

72. Tietyissä tapauksissa saattaisikin käydä niin, että pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa vahvistettujen soveltamissääntöjen, kuten käsiteltävässä tapauksessa ZPO:n 929 §:n 2 momentin mukaisen määräajan, soveltaminen toisessa jäsenvaltiossa annetun ratkaisun täytäntöönpanon yhteydessä johtaisi umpikujaan. Seurauksena olisi erityisesti se, että velkoja, joka ei ole noudattanut mainitun säännöksen mukaista määräaikaa, ei voisi enää panna kyseistä ratkaisua täytäntöön Saksassa eikä velkoja myöskään voisi hakea alkuperäjäsenvaltion viranomaisilta uutta ratkaisua.

2 Asetuksen N:o 44/2001 tehokkaan vaikutuksen säilyttäminen

a) Asetuksen N:o 44/2001 tehokkaan vaikutuksen säilyttämistä koskeva oikeuskäytäntö

73. Brysselin yleissopimuksen määräysten suhteen muistutan unionin tuomioistuimen todenneen, että vastaanottavan jäsenvaltion menettelysääntöjen soveltaminen ei saa heikentää kyseisen yleissopimuksen mukaisen järjestelmän tehokasta vaikutusta.²⁷ Tähän oikeuskäytännön suuntaukseen lukeutuissa tuomioissaan unionin tuomioistuin on myös todennut erityisesti varsinaista täytäntöönpanoa koskevien kansallisten sääntöjen suhteen, että pyynnön vastaanottavan valtion menettelysääntöjen soveltaminen täytäntöönpanon yhteydessä ei saa haitata Brysselin yleissopimuksen mukaisen eksekvatuurijärjestelmän tehokasta vaikutusta tekemällä tyhjiksi asiaa koskevat periaatteet, joista asetuksessa N:o 44/2001 itsessään säädetään joko nimenomaisesti tai implisiittisesti.²⁸ Unionin tuomioistuin onkin myöhemmin vahvistanut, että mainittu oikeuskäytäntö on sovellettavissa asetukseen N:o 44/2001.²⁹

74. Totean lisäksi, että tämän päättelyn pohjalta on myös annettu oikeuskäytäntöä, joka liittyy määräyksiin, joilla asianosaista kielletään nostamasta kannetta tai jatkamasta kanteen ajamista kansallisessa tuomioistuimessa. Unionin tuomioistuin onkin katsonut, että sellaiset kieltomääräykset saattavat rajoittaa toimivaltasääntöjen soveltamista sekä poistaa vireilläolovaikutusta ja samassa yhteydessä käsiteltäviä kanteita varten määrättyjen erityisten mekanismien tehokkaan vaikutuksen.³⁰ Unionin tuomioistuin on sen vuoksi katsonut, että estämällä toisen jäsenvaltion tuomioistuinta käyttämästä sille asetuksessa N:o 44/2001 annettua toimivaltaa tällaiset välimiesmenettelyssä annetut

26 Saattaisikin käydä niin, että toisen vakuustakavarikoratkaisun antaminen alkuperäjäsenvaltiossa merkitsisi aiemman ratkaisun kumoamista. Siksi tilanteessa, jossa velkoja on aiemmin takavarikoinut alkuperäjäsenvaltiossa sijainneita velallisen varoja kyseisen ratkaisun perusteella, toisen ratkaisun antaminen saattaisi mitätöidä takavarikon vaikutukset.

27 Ylimmän tuomioistuimen harjoittaman valvonnan laajuuden määrittelevistä menettelysäännöksistä ks. tuomio 15.11.1983, Duijnste (288/82, EU:C:1983:326, 13 ja 14 kohta). Hakemusten käsiteltäväksi ottamista koskevista menettelysäännöistä ks. tuomio 15.5.1990, Hagen (C-365/88, EU:C:1990:203, 21 ja 22 kohta).

28 Ks. tuomio 3.10.1985, Capelloni ja Aquilini (119/84, EU:C:1985:388, 21 kohta) ja tuomio 4.2.1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, 29 kohta).

29 Ks. tuomio 28.4.2009, Apostolides, (C-420/07, EU:C:2009:271, 69 kohta).

30 Ks. tuomio 27.4.2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228, 29 ja 30 kohta).

kieltomääräykset estävät kantajaa saamasta asiaansa käsitellyksi siinä kansallisessa tuomioistuimessa, jossa hän on pannut asian vireille kyseisen asetuksen mukaisten toimivaltasääntöjen nojalla, ja vievät kantajalta siten mahdollisuuden turvautua sellaiseen oikeussuojan muotoon, johon hänellä on oikeus.³¹

b) Asetuksen N:o 44/2001 tehokkaan vaikutuksen säilyttämistä koskevan oikeuskäytännön soveltaminen käytännössä

75. Turvaamistoimien suhteen katson, että se, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaisen säännön soveltaminen ulkomaisiin vakuustakavarikkoratkaisuihin saattaisi johtaa umpikujaan, kuten tämän ratkaisuehdotuksen 71 ja 72 kohdassa on esitetty, voisi heikentää asetuksen N:o 44/2001 järjestelmän tehokasta vaikutusta.

76. Komission tavoin katson toki, ettei voida sulkea pois sitä, että pääasian kaltaisessa tilanteessa velkoja voisi hakea turvaamistointa pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisilta asetuksen N:o 44/2001 31 artiklan³² nojalla. Velkoja olisi kuitenkin epäedullisessa asemassa joutuessaan kääntymään toisen jäsenvaltion tuomioistuinten puoleen, kun otetaan huomioon siitä aiheutuvat seuraukset.³³ Mielestäni tämä vahvistaa sen, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin soveltaminen ulkomaisen ratkaisun täytäntöönpanon yhteydessä saattaisi johtaa umpikujaan.

77. Siinä tapauksessa voisi yhtäältä käydä niin, että pääasian tutkimiseen toimivaltaiset jäsenvaltion tuomioistuimet eivät pystyisikään varmistamaan velkojan oikeussuojaa, johon tällä on oikeus lopullisen tuomion antamiseen johtavassa menettelyn vaiheessa. Toisaalta on niin, että asetuksen N:o 44/2001 säännöksiin perustuvaa näiden tuomioistuinten toimivaltaa loukattaisiin, jos velkoja velvoitettaisiin kääntymään toisen jäsenvaltion tuomioistuinten puoleen jättääkseen hakemuksen vakuustakavarikosta, vaikka velkoja perustellusti haluaisi jättää hakemuksensa pääasian käsittelemisessä toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

78. Asetuksen N:o 44/2001 tehokkaan vaikutuksen säilyttämistä koskevan oikeuskäytännön perusteella katsonkin, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaista pyynnön vastaanottavan valtion sääntöä ei ole tarkoitus soveltaa pantaessa täytäntöön muista jäsenvaltioista peräisin olevia, vakuustakavarikkoa koskevia ratkaisuja.

c) Välipäätelmä

79. Muistutan, että ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaista säännöstä ei edellä esitetyn perusteella voida pitää sääntönä, joka koskisi ulkomaisten ratkaisujen varsinaista täytäntöönpanoa asetuksen N:o 44/2001 mukaisessa järjestelmässä.³⁴

80. Vaikka katsottaisiinkin, että kyseistä säännöstä tulisi pitää varsinaista täytäntöönpanoa koskevana lex forin sääntönä, sitä ei voida soveltaa pantaessa ulkomaisia ratkaisuja täytäntöön Saksassa sikäli kuin se heikentäisi kyseisen asetuksen tehokasta vaikutusta.

31 Ks. tuomio 10.2.2009, Allianz ja Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, 31 kohta).

32 Asetuksen N:o 44/2001 31 artiklan mukaan jäsenvaltion lain mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä ja turvaamistoimia voidaan pyytää sanotun valtion tuomioistuimilta myös silloin, kun toisen jäsenvaltion tuomioistuin on tämän asetuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian.

33 Kyse olisi joka tapauksessa toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisten uudelleen tutkimasta uudesta hakemuksesta, joka perustuu senhetkisiin olosuhteisiin. Olisi myös mahdollista hakea ainoastaan kyseisen jäsenvaltion oikeuden mukaisia toimenpiteitä. Lisäksi velkoja olisi velvollinen noudattamaan kyseisen jäsenvaltion oikeudessa säädettyä menettelyä. Tässä on huomattava, että Brysselin yleissopimuksen sopimuspuolina olevien jäsenvaltioiden mukaan väliaikaista oikeussuojaa koskevat kansalliset menettelysäännöt voivat poiketa enemmän toisistaan kuin pääasian menettelyä koskevat oikeussäännöt. Ks. vastaavasti tuomio 6.6.2002, Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, 42 kohta).

34 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 33–59 kohta.

81. Nähdäkseni asetuksen N:o 44/2001 tehokkaan vaikutuksen säilyttämistä koskevan oikeuskäytännön soveltamisen logiikka ja vaikutukset tuovatkin mieleen unionin tuomioistuimen hiljattain antaman ratkaisun, joka liittyi asetukseen (EU) N:o 650/2012.³⁵ Kyseisestä oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansallisten säännösten luokittelu niiden soveltamiseksi asetuksen N:o 650/2012 soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa ei saa estää kyseisen asetuksen tavoitteiden toteutumista eikä sen säännösten tehokasta vaikutusta.³⁶ Oikeudellista yhteistyötä siviilioikeudellisissa asioissa koskevan unionin oikeuden toimen tehokkaalla vaikutuksella saattaa siksi olla merkitystä, kun sen soveltamisalaan kuuluvia kansallisia säännöksiä määritellään itsenäisesti kyseisen toimen soveltamiseksi. Myöskään ZPO:n 929 §:n 2 momenttia ei vastaavasti tulisi pitää varsinaista täytäntöönpanoa koskevana sääntönä sikäli kuin se saattaisi heikentää asetuksen N:o 44/2001 tehokasta vaikutusta.

D Merkitys, joka eksekvatuurimenettelyn lakkauttamisella asetuksen N:o 1215/2012 järjestelmässä on edellä esitetyn kannalta

82. Nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö koskee yksinomaan asetusta N:o 44/2001. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä sen esittämä ennakkoratkaisukysymys kuitenkin on samalla tavoin relevantti asetuksen N:o 1215/2012 yhteydessä. Jälkimmäiseen asetukseen ovat vedonneet myös asianosaiset ja muut osapuolet istunnossa esittämässään väitteissään.

83. Tämän suhteen katson, ettei edellä esitettyä voida kyseenalaistaa asetuksen N:o 1215/2012 perusteella.

84. Ensinnäkin on niin, että vaikka asetuksessa N:o 44/2001 ei säännellä nimenomaisesti kysymystä pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion *lex forin* asemasta ulkomaisten ratkaisujen täytäntöönpanossa, asetuksessa N:o 1215/2012, erityisesti sen 41 artiklan 1 kohdassa, sitä vastoin säädetään, että ulkomaiset tuomiot pannaan täytäntöön pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa *samoin edellytyksin kuin* kyseisessä jäsenvaltiossa annetut tuomiot.³⁷

85. Siitä huolimatta, että eksekvatuurimenettely on lakkautettu asetuksen N:o 1215/2012 järjestelmässä, unionin lainsäätäjä on kuitenkin säilyttänyt täytäntöönpanokelpoisuuden ja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion *lex forin* mukaan määräytyvän varsinaisen täytäntöönpanon toisistaan erillisinä tämän asetuksen puitteissa.³⁸

35 Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EUVL 2012, L 201, s. 107).

36 Ks. tuomio 1.3.2018, Mahnkopf (C-558/16, EU:C:2018:138). Ks. myös asiassa Mahnkopf esittämäni ratkaisuehdotus (C-558/16, EU:C:2017:965, 101 ja 102 kohta). Ks. myös vastaavasti tuomio 12.10.2017, Kubicka (C-218/16, EU:C:2017:755, 56 kohta).

37 Oikeuskirjallisuudessa on esitetty, että kyseisen asetuksen 41 artiklan 1 kohdassa olevalla viittauksella ”samoihin edellytyksiin” ei tarkoiteta ainoastaan *lex forin* asemaa, vaan siinä vahvistetaan myös periaate ulkomaisten tuomioiden syrjimättömyydestä. Ks. vastaavasti Grzegorzcyk, P., ”Wykonywanie w Polsce orzeczeń pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej objętych reżimem automatycznej wykonalności”, teoksessa Marciniak, A. (toim.), *Egzekucja sądowa w świetle przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego*, Currenda, Sopot, 2015, s. 142. Lisäksi ”samat edellytykset” mainitaan myös asetuksen N:o 2201/2003 47 artiklan 2 kohdassa. Unionin tuomioistuin katsoi tuomiossa 1.7.2010, Povse (C-211/10 PPU, EU:C:2010:400), että kyseistä viittausta on tulkittava suppeasti. Unionin tuomioistuimen mukaan kyseisellä viittauksella voidaan tarkoittaa vain niitä menettelytapoja, joiden mukaisesti täytäntöönpanon on tapahduttava. Lisäksi kyseinen viittaus ei koskaan voi olla aineellinen syy kyseessä olevan tuomion riitauttamiselle sen perusteella, että olosuhteissa on tapahtunut muutos tuomion antamisen jälkeen. Tarkoitettu syy, joka siis perustui samaan logiikkaan kuin ZPO:n 929 §:n 2 momentti, oli ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ja Saksan hallituksen mukaan täytäntöönpanon estäminen siinä tapauksessa, että olosuhteissa mahdollisesti tapahtuisi muutos.

38 Ks. vastaavasti Cuniberti, G., Rueda, I., ”European Commentaries on Private International Law”, I nide, Brussels Ibis Regulation Commentary, Magnus, U. ja Mankowski, P. (toim.), Otto Schmidt, Köln, 2016, s. 846; Hartley, T., *Civil Jurisdiction and Judgments in Europe. The Brussels I Regulation, the Lugano Convention, and the Hague Choice of Court Convention*, Oxford University Press, Oxford, 2017, s. 302; Kramer, X., ”Cross-Border Enforcement and the Brussels I-bis Regulation: Towards a New Balance between Mutual Trust and National Control over Fundamental Rights”, *Netherlands International Law Review*, 2013, N:o 60(3), s. 360; Nuyts, A., ”La refonte du règlement Bruxelles I”, *Revue critique de droit international privé*, 2013, N:o 1, alkaen s. 1, kohta 15.

86. Saman tulkinnan on esittänyt myös Saksan hallitus, joka erilaisiin päätelmiin päädyttyäänkin toteaa, että asetuksen N:o 44/2001 puitteissa sovelletut periaatteet on esitetty asetuksen N:o 1215/2012 41 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä. Myös eräät kirjoittajat katsovat, että asetuksen N:o 1215/2012 mainitussa säännöksessä on kodifioitu unionin tuomioistuimen asetusta N:o 44/2001 käsittelevässä oikeuskäytännössään vahvistamat periaatteet.³⁹

87. Mikään ei näin ollen viittaa siihen, että asetuksen N:o 1215/2012 voimaantulolla voisi olla merkitystä ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaisen säännöksen luokittelun kannalta.

88. Toiseksi olen sitä mieltä, että ongelma, joka koskee umpikujaan ajautumista sovellettaessa ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaista kansallista sääntöä pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion sääntönä, esiintyy samalla tavoin myös asetuksen N:o 1215/2012 järjestelmässä. Siksi olisikin sovellettava asetuksen N:o 1215/2012 tehokkaan vaikutuksen säilyttämistä koskevaa oikeuskäytäntöä.⁴⁰

89. Näistä syistä katson, että sen paremmin eksekvatuurimenettelyn poistamisesta kuin asetuksen N:o 1215/2012 41 artiklan 1 kohdan kaltaisen säännöksen käyttöönotosta saaduilla kokemuksilla ei voida perustella sellaista näkemystä, että asetuksen N:o 44/2001 järjestelmässä voitaisiin soveltaa ZPO:n 929 §:n 2 momentin kaltaista sääntöä pantaessa täytäntöön ulkomaisia ratkaisuja Saksassa.

90. Totean lopuksi, että säännös, joka ensinnäkään ei koske ulkomaisen ratkaisun täytäntöönpanoa vaan paremminkin eksekvatuurimenettelyä⁴¹ ja jonka soveltaminen täytäntöönpanon yhteydessä toiseksi heikentää asetuksen N:o 44/2001 järjestelmän tehokasta vaikutusta, ei ole täytäntöönpanoa koskeva pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion *lex fori* sääntö.⁴² Edellä esitettyä ei voida kyseenalaistaa asetuksen N:o 1215/2012 tarkasteluun pohjautuvien päätelmien perusteella. Kyseisellä asetuksella ei nimittäin ole muutettu pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion *lex fori* soveltamisen rajoituksia koskevia logiikkaa tai periaatteita.

VI Ratkaisuehdotus

91. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Bundesgerichtshofin esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 ja erityisesti sen 38 artiklan 1 kohdan on tulkittava olevan esteenä sellaisen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion oikeuden säännöksen soveltamiselle, jossa säädetään vakuustakavarikon täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen jättämisen määräajasta, toisessa jäsenvaltiossa annetun, takavarikkoa koskevan ratkaisun varsinaisen täytäntöönpanon yhteydessä.

³⁹ Edellä mainittu teos Kramer, X., s. 360.

⁴⁰ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 73–77 kohta.

⁴¹ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 33–59 kohta.

⁴² Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 75–77 kohta.